

Tillatelse

for

A/S Arendals Fossekompani

TIL Å ERVERVE FALLRETTIGHETER I KILANDSFALLENE I ARENDALSVASSDRAGET OG TIL INNLØSING OG EKSPROPRIASJON AV NØDVENDIG GRUNN

(MEDDELT VED KONGELIG RESOLUSJON 21. JANUAR 1994)

Ved kongelig resolusjon av 21. januar 1994 er bestemt:

«I medhold av lov av 14. desember 1917 nr. 16 om erverv av vannfall, bergverk og annen fast eiendom m.v. og lov av 15. mars 1940 nr. 3 om vassdragene §§ 55 og 62 gis A/S Arendals Fossekompani konsesjon på erverv av fall i Nidelva og tillatelse til innløsning av fallet og til ekspropriasjon av grunn på de vilkår som er fastsatt i Nærings- og energidepartementets foredrag av 21. januar 1994.»

Vilkår

for tillatelse for A/S Arendals Fossekompani etter industrikonsesjonsloven til å erverve fallrettigheter i Kilandsfallene i Arendalsvassdraget og etter vassdragsloven til innløsning av fall og ekspropriasjon av nødvendig grunn.

(Fastsatt ved kongelig resolusjon av 21. januar 1994.)

1.

(Konsesjonstid)

Konsesjonen gis for 60 år.

Ved konsesjonstidens utløp tilfaller vannfallet med alle de innretninger, hvorigjennom vannets løp og leie forandres, såsom damanlegg, kanaler, tunneler, bassenger, rørledninger m.m., de til utbyggingen og kraftanlegget ervervede grunnstykker og rettigheter, kraftstasjonene med tilhørende maskineri og annet tilbehør samt arbeiderboliger og andre bygninger, som hører med til kraftanlegget, staten med full eiendomsrett og uten vederlag. Hvilke bygninger og innretninger som hører med til kraftanlegget avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn. Det som ikke tilfaller staten, kan den innløse for dets verdi etter skjønn på sin bekostning eller forlange fjernet innen en av Nærings- og energidepartementet fastsatt frist.

Ved konsesjonstidens utløp skal anlegget med bygninger og installert maskineri være i fullt ut driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle, avgjøres ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Konsesjonæren plikter på egen bekostning å utføre hva skjønnet i så henseende måtte bestemme.

Vilkårene for konsesjonen kan tas opp til alminnelig revisjon etter 30 år. Hvis vilkårene blir revidert, har konsesjonæren adgang til å frasi seg konsesjonen innen 3 måneder etter at han har fått underretning om de reviderte vilkår, jfr. industrikonsesjonslovens § 5 a, 1. ledd.

Konsesjonen kan ikke overdras.

Anlegget må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

(Konsesjonsavgifter og næringsfond)

Konsesjonæren skal betale en årlig avgift til staten av kr. 6,00 pr. nat.hk., beregnet etter den gjennomsnittlige kraftmengde som det konsederte vannfall etter den foretatte utbygging kan frembringe med den påregnelige vannføring år om annet og en årlig avgift til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer av kr. 18,00 pr. nat.hk., beregnet på samme måte.

Fastsettelsen av avgiftene tas opp til ny prøvelse etter tidsintervaller som loven til enhver tid bestemmer.

Plikten til å betale avgiftene inntreer etter hvert som den innvunne vannkraft tas i bruk. Avgiften har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse.

Etter forfall svares rente som fastsatt i medhold av lov av 17. desember 1976 nr 100 om renter ved forsinket betaling m.m. § 3, første ledd.

De kommunale konsesjonsavgifter skal avsettes til et fond som etter nærmere bestemmelse av kommunestyret skal anvendes til fremme av næringslivet i kommunen.

Vedtektene for fondet skal være undergitt godkjenning av fylkesmannen.

3.

(Kontroll med betaling av avgift m. v.)

Nærmere bestemmelse om betaling av avgifter etter post 2 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 11 skal med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av Nærings- og energidepartementet.

4.

(Byggefrister m.v.)

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av ikke over 5 år fra konsesjonens datum og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år. Under særlige omstendigheter kan fristene forlenges av Kongen.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av særlige forhold (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For hver dag noen av disse fristene oversites uten tillatelse fra Nærings- og energidepartementet, betaler konsesjonæren en mulkt til statskassen av kr. 1 000,00.

5.

(Erstatning til etterlatte)

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggsti-

den, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av Nærings- og energidepartementet pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

6.

(Konsesjonærens ansvar ved anlegg/drift m.v.)

Konsesjonæren plikter å påse at han selv, hans kontraktører og andre som har med anleggsarbeidet og kraftverksdriften å gjøre, unngår ødeleggelse av naturforekomster, landskapsområder, fornminner m.v., når dette er ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart. Dersom slike ødeleggelser ikke kan unngås, skal naturvernmyndighetene underrettes.

7.

(Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.)

Godkjenning av planer og tilsyn med utførelse og senere vedlikehold og drift av anlegg og tiltak som omfattes av denne post er tillagt NVE. Utgiftene forbundet med dette dekkes av konsesjonæren.

Konsesjonæren plikter å legge fram for NVE detaljerte planer med nødvendige opplysninger, beregninger og kostnadsoverslag for vassdragets utbygging. Arbeidet kan ikke settes igang før planene er godkjent. Anlegget skal utføres solid, minst mulig skjemmende og skal til enhver tid holdes i fullt ut driftsmessig stand.

Konsesjonæren plikter å planlegge, utføre og vedlikeholde hoved- og hjelpeanlegg slik at det økologiske og landskapsarkitektoniske resultatet blir best mulig.

Kommunen skal ha anledning til å uttale seg om planene for anleggsveger, massetak og plassering av overskuddsmasser.

Konsesjonæren plikter å skaffe seg varig råderett over tipper og andre områder som trenes for å gjennomføre pålegg som blir gitt i forbindelse med denne post.

Konsesjonæren plikter å foreta en forsvarlig opprydding av anleggsområdene. Oppryddingen må være ferdig senest 2 år etter at vedkommende anlegg eller del av anlegg er satt i drift.

Hjelpeanlegg kan pålegges planlagt slik at de senere blir til varig nytte for allmennheten dersom de kan skje uten uforholdsmessig utgift eller ulempe for anlegget.

Ansvar for hjelpeanlegg kan ikke overdras til andre uten NVEs samtykke.

8.

(Fornminner m.v.)

Konsesjonæren skal i god tid på forhånd undersøke om faste fornminner som er fredet i henhold til lov av 9. juni 1978 nr. 50, eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt, og i tilfelle straks gi melding om dette til vedkommende museum og/eller Riksantikvaren. Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fornminne som ikke har vært kjent, skal melding sendes med en gang og arbeidet stanses.

9.

(Ferdsel m. v.)

Konsesjonæren plikter å erstatte utgifter til vedlikehold og istandsettelse av offentlige vegger, bruer og kaier, hvis disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede, samt erstatningens størrelse ved skjønn på konsesjonærens bekostning.

Veger, bruer og kaier som konsesjonæren bygger, skal kunne benyttes av allmennheten, med mindre Nærings- og energidepartementet treffer annen bestemmelse.

10.

(Hydrologiske observasjoner, kart m.v.)

Konsesjonæren skal etter nærmere bestemmelse av Nærings- og energidepartementet utføre de hydrologiske observasjoner som er nødvendige for å ivareta det offentliges interesser og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anleggene, skal sendes Statens kartverk med opplysning om hvordan målingene er utført.

11.

(Konsesjonskraft)

Konsesjonæren skal avstå til kommuner og fylkeskommuner som kraftanlegget ligger i, inntil 10% av den gjennomsnittlige kraftmengden som vannfallet etter foretatt utbygging kan yte med påregnelig vannføring år om annet. Avståelse og fordeling avgjøres av Nærings- og energidepartementet med grunnlag i kommunenes behov til den alminnelige elektrisitetsforsyning.

Konsesjonæren kan i tillegg pålegges å avstå til staten inntil 5% av kraften, beregnet som i første ledd.

Nærings- og energidepartementet bestemmer hvordan kraften skal avstås og beregner effekt og energi.

Kraften tas ut i kraftstasjonens apparatanlegg for utgående ledninger eller fra konsesjonærens ledninger med leveringssikkerhet som fastkraft og brukstid ned til 5 000 timer årlig. Konsesjonæren kan ikke sette seg imot at kraften tas ut fra andres ledninger og plikter i så fall å stille kraften til rådighet. Kostnadene ved omforming og overføring av kraften ved uttak andre steder enn i kraftstasjonens apparatanlegg for utgående ledninger, betales av den som tar ut kraften.

Konsesjonæren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig som uttak varsles, kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og brukstidens fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av Nærings- og energidepartementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel.

Prisen på kraften, referert kraftstasjonens apparatanlegg for utgående ledninger, fastsettes hvert år av Nærings- og energidepartementet basert på gjennomsnittlig selvkost for et representativt antall vannkraftverk i hele landet.

Unnlater konsesjonæren å levere kraft som er betinget i denne post uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen, plikter han etter Nærings- og energidepartementets bestemmelse å betale til statskassen en mulkt som for hver kWh som urettelig ikke er levert, svarer til den pris pr. kWh som hvert år fastsettes av Nærings- og energidepartementet, med et påslag av 100%. Det offentlige skal være berettiget til etter Nærings- og energidepartementets bestemmelse å overta driften av

kraftverket for eierens regning og risiko, dersom dette blir nødvendig for å levere den betingede kraften.

Vedtak om avståelse og fordeling av kraft kan tas opp til ny prøvelse etter 20 år fra vedtakets dato.

12.

(Kontroll med overholdelsen av vilkårene)

Konsesjonæren underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av Nærings- og energidepartementet til kontroll med overholdelsen av de oppstilte vilkår.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av konsesjonæren etter nærmere regler som fastsettes av Nærings- og energidepartementet.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av postene 2, 4, 11 og 12 kan medføre at konsesjonen trekkes tilbake i samsvar med bestemmelsene i industrikonsesjonslovens § 26.

For overtredelse av de i konsesjonen inntatte bestemmelser påløper en tvangsmulkt på kr. 1 000,00 pr. dag eller kr. 5 000,00 for hver overtredelse, såfremt det ikke er fastsatt annen straff for overtredelse av vilkåret. Mulkten kan inndrives ved utpanting.

13.

(Tinglysing)

Konsesjonen skal tinglyses i de rettskretser hvor anleggene er beliggende, jfr. industrikonsesjonslovens § 2.

KdW: 1848

DET KONGELIGE NÆRINGS- OG ENERGIDEPARTEMENT

KONTOR: PLØENS GT. 8 - TLF. 22 34 90 90 - TELEFAX 22 34 95 25/65
POSTADRESSE: POSTBOKS 8148 DEP., 0033 OSLO - TELEKS 21486 OEDEP N

AS Arendals Fossekompani
Postboks 280
4801 ARENDAL

Deres ref

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)

Dato 31 FEB. 1994

NOE 93/1073 - EV GYH

KONSESJON FOR ERVERV AV FALL FOR UTNYTTELSE I BØYLE- FOSS KRAFTSTASJON I ARENDALSVASSDRAGET I FROLAND OG ÅMLI KOMMUNER, AUST-AGDER FYLKE

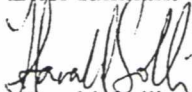
Ved kongelig resolusjon av 21. januar 1994 er bestemt:

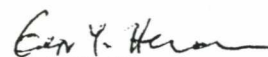
"I medhold av lov av 14. desember 1917 nr. 16 om erverv av vannfall, bergverk og annen fast eiendom m.v. og lov av 15. mars 1940 nr. 3 om vassdragene §§ 55 og 62 gis A/S Arendals Fossekompani konsesjon på erverv av fall i Nidelva og tillatelse til innløsning av fallet og til ekspropriasjon av grunn på de vilkår som er fastsatt i Nærings- og energidepartementets foredrag av 21. januar 1994."

./ Til orientering vedlegges kopi av Nærings- og energidepartementets foredrag.

Nærings- og energidepartementet vil komme tilbake til vilkårene når tillatelsen foreligger trykket.

Etter fullmakt

Harald Solli

Geir Y. Hermansen

III

Departementets merknader

AS Arendals Fossekompani er et privat aksjeselskap, stiftet i 1896. Selskapet eier og driver kraftverkene Bøylefoss og Flatenfoss i Nidelv i Arendalsvassdraget. Selskapet er medlem av Arendals Vasdrags Brukseierforening.

Bøylefoss kraftverk ble satt i drift i 1913 og utnytter et fall på 62 meter som ikke er underlagt konsesjon. A/S Arendals Fossekompani har søkt om tillatelse etter industrikonsesjonsloven til å erverve et fall på 30 cm, for å utnytte det i Bøylefoss kraftstasjon i tillegg til det nåværende fallet. Selskapet har også søkt om tillatelse etter vassdragsloven til innløsning av fallet og til ekspropriasjon av den grunn som er nødvendig til heving av vannstanden i inntaksdammen Haugsjå Dam.

Fallet det søkes om er en del av Kilandsfallene. Kilandsfallene ligger mellom Flatenfoss og Haugsjå Dam og er i Samlet Plan vurdert i prosjekt 10507 Kilandsfoss. Prosjektet utgjør tilsammen et fall på 6,2 meter, og ble i Stortingsmelding nr. 60 (1991-92) Om Samlet Plan for vassdrag plassert i kategori I. Midlere årsproduksjon ved full utbygging av Kilandsfallene er beregnet til 36 GWh.

Bakgrunnen for søknaden er at A/S Arendals Fossekompani ønsker å utnytte installasjonene i Bøylefoss kraftstasjon bedre ved å heve vannstanden i Haugsjå Dam. Av hensyn til jernbanen som går langs vassdraget er 30 cm det høyeste vannstanden kan økes med.

Innstallert effekt i Bøylefoss kraftstasjon er 65 MW. Nåværende middelproduksjon er beregnet til 367,5 GWh/år. Den planlagte vannstandshevingen vil øke middelproduksjonen med 1,78 GWh/år. Prosjektet er kostnadsberegnet til ca 900.000,- kr. Dette gir en utbyggingskostnad på ca 0,51 kr/kWh. 1 GWh av produksjonsøkningen vil tas ut som vinterkraft.

Vannstanden i Haugsjå Dam holdes mest mulig konstant. Den planlagte utbyggingen vil ikke medføre endringer i reguleringene, flomavledningsskapiteten eller på annen måte endre avløpsforholdene opp- eller nedstrøms dammen i vesentlig grad.

Strandlinjen som blir berørt er ca 6 km. Arealet som vil bli neddemt utgjør mindre enn 30 dekar, det er uproduktivt og består i hovedsak av fyllingsskråninger, nakent berg, myr og sumpområder.

Jernbanen følger strandlinjen et stykke. Søkeren har hatt kontakt med NSB under utarbeidelsen av søknaden. NSB har ingen innvendinger mot planene.

Fylkesmannen i Aust-Agder og NVE mener at utbyggingen ikke berører allmenne interesser i vesentlig grad, og at tillatelse etter vassdragslovens §§ 104 - 105, jfr. § 106, derfor ikke er nødvendig.

A/S Arendals Fossekompani eier selv en del av den grunnen som vil bli neddemt. Forholdet til de øvrige grunneierne vil trolig bli ordnet i minnelighet. Selskapet ønsker likevel tillatelse etter vassdragslovens §§ 55 og 62 til innløsning av fallet og til ekspropriasjon av nødvendig grunn.

Søknaden har vært forelagt lokale myndigheter og berørte grunneiere. Åmli kommune går i mot utbyggingen. Kommunen mener at den delutbygging som dette prosjektet innebærer vil redusere mulighetene for en full utbygging av Kilandsfallene, og dermed redusere kommunens muligheter for fremtidige kraftinntekter. Åmli kommune krever erstatning for dette, subsidiært at vannstanden tilbakeføres ved en full utbygging.

Ingen av de øvrige uttalelsene til søknaden går i mot utbyggingen. En av grunneierne har imidlertid påpekt risikoen for at vannstandshevingen vil forringe gyteforholdene i utløpet av Kilandsfjorden, og at kulturminner på elvens vestsida er mangelfullt registrert.

A/S Arendals Fossekompani mener at den omsøkte vannstandsheving ikke vil påvirke en beslutning om full utbygging, et synspunkt som støttes av fylkesmannen i Aust-Agder. Også NVE er enig i denne vurderingen, og mener at det ikke er grunn til å legge vekt på Åmli kommunes innvending mot utbyggingen. På bakgrunn av at investeringen til den omsøkte utbygging er av beskjedne størrelse, og at A/S Arendals Fossekompani selv har uttrykt ønske om å benytte det omsøkte delfallet i en senere utbygging, mener NVE at kommunens krav om tilbakeføring av vannstanden med stor sannsynlighet vil bli imøtekommet.

Vedrørende grunneierens innvendinger viser NVE til at de nevnte kulturminner ikke vil berøres av den omsøkte vannstandsheving, og at eventuell skade på fisket er et privatrettslig forhold som grunneierne må ta opp med A/S Arendals Fossekompani.

Etter NVEs vurdering foreligger det ikke vesentlige grunner som taler mot at tillatelse gis. NVE anbefaler derfor at A/S Arendals Fossekompanis søknad innvilges.

NVEs innstilling har vært forelagt Miljøverndepartementet som ikke har merknader til innstillingen.

Nærings- og energidepartementet finner ikke grunn til å legge avgjørende vekt på innvendingene fra Åmli kommune mot det omsøkte prosjekt. Departementet finner grunn til å peke på at plasseringen av Kilandsfossen i kategori I i Samlet Plan innebærer at man etter en vurdering av prosjektets konfliktgrad kun har fristilt det for konsesjonsbehandling. Plasseringen i Samlet Plan gir med andre ord ikke Åmli kommune noe krav på at fallet skal utbygges etter disse planer. Ingen av de øvrige uttalelser går i mot utbyggingen. Nærings- og energi departementet slutter seg til NVEs vurdering, og tilrår at A/S Arendals Fossekompani får ervervskonsesjon og tillatelse etter vassdragsloven som omsøkt.

NVE har ikke i denne saken funnet grunn til å foreslå særskilte vilkår utover de standardvilkår loven setter. Konsesjonstiden foreslås satt til 60 år. Videre foreslås konsesjonsavgifter til det som for tiden er vanlig for ervervskonsesjoner, kr. 6,- pr. nat.hk. til staten og kr. 18,- pr. nat.hk. til kommunene. Nærings- og energidepartementet viser til de merknader NVE har til de foreslåtte konsesjonsvilkår. Departementet har ingen ytterligere merknader.